

Vlaams
Parlement

vergadering **C106 – CUL14**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 21 januari 2014

INHOUD

Interpellatie van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de opdracht van een marktonderzoeker bij de VRT die tevens politiek adviseur is van de Vlaamse minister-president
- 58 (2013-2014) 3

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de eventuele noodzaak aan een regeling voor omroepen inzake deelname van politici aan entertainmentprogramma's tijdens verkiezingsperiodes
- 770 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de deelname van vier burgemeesters aan 'Komen Eten'
- 771 (2013-2014) 14

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

Interpellatie van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de opdracht van een marktonderzoeker bij de VRT die tevens politiek adviseur is van de Vlaamse minister-president

- 58 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Minister, ik wil u in deze commissie interpelleren naar aanleiding van een interview met de heer Jan Callebaut dat vorige week in het weekblad Knack verscheen. De heer Callebaut is een bekende en naar alle waarschijnlijkheid zeer goede marktonderzoeker in Vlaanderen. Ik ken hem niet persoonlijk, maar men heeft me verzekerd dat hij over bepaalde kwaliteiten beschikt.

Toch heeft dat interview bij mij een aantal heel kritische vragen opgeroepen, en blijkbaar niet alleen bij mij. Voor alle duidelijkheid, deze vragen zijn niet het gevolg van de beschouwing die de heer Callebaut maakt over andere partijen. En u weet dan waar het over gaat. Uit het interview blijkt heel duidelijk dat de heer Callebaut adviseur is van onze publieke omroep maar ook de persoonlijke adviseur van de Vlaamse Regeringsleider. In een echte democratie moet men daar vragen over durven te stellen.

Niet alleen heeft de heer Callebaut een invloed op de positionering van de verschillende zenders en de verschillende merken van de VRT, veel belangrijker is dat de man in kwestie zelf letterlijk en openlijk stelt dat hij nu met een groot onderzoek bezig is dat de nieuwsdienst in aanloop naar de verkiezingen moet kunnen inspireren. Dat zijn de woorden van de heer Callebaut zelf. Dus minister, de grootste redactie van het land, de leidende nieuwsinformatiezender in Vlaanderen laat zich bij zijn verkiezingsprogramma's begeleiden door de persoonlijke adviseur van de regeringsleider. Iedereen begrijpt toch wel dat dit niet zomaar een normale zaak is.

In feite betekent dit dat het perfect mogelijk is dat de heer Callebaut een onderzoek uitvoert op kosten van de VRT, dus van de belastingbetaler, en dat hij de resultaten van dat onderzoek ook zonder veel problemen met de minister-president van de Vlaamse Regering kan delen. Het gaat me daarbij niet om de persoon van de heer Callebaut zelf, het gaat me om het principe en de toch wel ongezonde verstrengeling die er blijkt te bestaan tussen enerzijds een regeringsleider en anderzijds de toch wel belangrijke publieke omroep in Vlaanderen.

Invloed van de politiek op de media is iets wat we eerder in Italië gewoon zijn, maar dat we kritisch moeten bekijken. Bovendien wordt van de VRT in het algemeen en van de redactie in het bijzonder volledige onpartijdigheid en onafhankelijkheid verwacht. En dat wordt ook vastgelegd in onder andere de beheersovereenkomst en het redactiestatuut met inbegrip van de deontologische code. Elke zweem van partijdigheid of vermoeden van beïnvloeding zou moeten worden vermeden. Nu we openlijk weten dat de heer Callebaut behoort tot de onmiddellijke entourage van de regeringsleider in Vlaanderen, lijkt het me toch niet zo opportuun dat de VRT en de nieuwsdienst met dezelfde adviseur samenwerken. Dat is volgens mij deontologisch niet langer te verantwoorden.

En ik sta hier duidelijk niet alleen, minister. Ik verwijs naar uw eigen partijvoorzitter die zelfs nog straffere verklaringen heeft afgelegd en die zich op de openbare zender VRT in het programma Villa Politica openlijk vragen stelde bij de ethiek in dit dossier.

Minister, ik heb voor u een aantal vragen over de functie van de heer Callebaut bij de publieke omroep. Verder heb ik aan het Rekenhof gevraagd om inzage te krijgen in alle contracten die de minister-president of de Vlaamse Regering heeft met de heer Callebaut of met een onderneming waarmee hij verbonden is. Uiteraard heb ik daar nog geen antwoord op

gekregen. Ik heb ook aan de regeringsleider gevraagd of hij me die informatie kan bezorgen in het kader van de openbaarheid van bestuur.

Als ik die informatie heb, dan heb ik alvast zicht op de officiële contracten. Wat niet officieel is en waar geen contracten over bestaan, maar waar vrijblijvend persoonlijk advies wordt gegeven, daar kan ik onmogelijk zicht op krijgen. Het is ook mogelijk dat de heer Callebaut met andere instanties contracten heeft, terwijl hij wel diensten levert voor de minister-president, terwijl daar in officiële contracten geen spoor van is.

Ik denk dat Vlaanderen recht heeft op duidelijkheid in dit dossier. Ik hoop dat u straks al een groot stuk zult kunnen ophelderen voor mij.

Ik heb een eerste vraag. Welk soort contract heeft de VRT met de heer Callebaut of met een onderneming waarmee hij verbonden is? Gaat het om een overeenkomst voor onbepaalde of bepaalde tijd? Kunt u even toelichten in welke hoedanigheid de heer Callebaut werkt? Ik vermoed dat hij geen personeelslid is van de openbare omroep, daar ben ik zelfs bijna zeker van, maar als hij advies geeft aan de VRT, moet ik weten in welke omstandigheden dat gebeurt, met welk contract en volgens welke afspraken.

Ik zou ook graag weten wat de precieze omschrijving is van wat de heer Callebaut als opdrachten heeft voor de VRT en aan wie hij verantwoording moet afleggen, want ook dat lijkt me niet onbelangrijk.

Geeft de heer Callebaut ook advies aan de nieuwsdienst van de VRT? Ik citeer uit het artikel waarin hij het volgende zegt: “Wij zijn momenteel met een groot onderzoek bezig dat de nieuwsdienst in de aanloop naar de verkiezingen kan inspireren.” Als de heer Callebaut zelf zegt dat hij bezig is met een marktonderzoek dat de nieuwsdienst kan inspireren en tegelijkertijd ook zegt dat hij de belangrijke adviseur is van de regeringsleider in dit landsdeel, dan frons ik mijn wenkbrauwen. Ik wil dus weten of de nieuwsdienst advies krijgt van de heer Callebaut, op welke manier en wat zijn precieze opdracht is.

Ik heb gezien dat de VRT gereageerd heeft, maar zou graag weten hoe de VRT officieel reageert, want de woordvoerder van de VRT zegt in een reactie op het interview letterlijk: “Wij blijven achter onze adviseur staan, want de heer Callebaut is een gelegenhedsadviseur, hij is niet vast in dienst”. Vandaar dat ik het weet, minister, dat hij niet vast in dienst is, de woordvoerder heeft het zelf gezegd. Hij is ook al sinds de jaren 90 adviseur voor de minister-president. De VRT weet dus blijkbaar dat hun adviseur tegelijkertijd ook adviseur is van de minister-president. “Wie hier een link ziet”, zegt de woordvoerder, “die dwaalt”. Ik vraag dus opheldering. Ik meen dat dit mijn verdomde plicht is als parlementslid. Ik zou dus willen weten hoe men reageert op het feit dat een marktonderzoeker die verbonden is aan de publieke omroep, ook aan de nieuwsdienst advies geeft over hoe men verkiezingsprogramma's kan inspireren. Ik lees wat de woordvoerder zegt, maar ik zou graag van u een officiële reactie krijgen.

Uiteraard, minister, heeft uw partijvoorzitter daar heel straffe verklaringen over afgelegd. Er zijn zelfs stoute journalisten die durven te beweren dat hij het ontslag van de heer Callebaut heeft gevraagd. Dat zijn de woorden van een journalist. Ik vraag dit nu op dit moment niet aan u, ik vraag enkel duidelijkheid over de positie van de heer Callebaut met zijn dubbel petje: adviseur van de minister-president van de Vlaamse Regering en blijkbaar ook topadviseur van de openbare omroep – hierover zult u duidelijkheid moeten scheppen.

Ik stel ook vast dat uw eigen partijvoorzitter zegt dat men zich vragen moet stellen over ethiek en dat hij daarover ook duidelijkheid van u wou krijgen.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, ik heb een duaal gevoel bij dit onderwerp en bij deze vragen, los van de politieke kleur. Ik leg dit uit. Ik vind dit geen unicum. Ik vind dit

geen nieuws, het is iets dat we eigenlijk allemaal al wisten. Of we het daarom moeten goedkeuren, dat is een andere discussie.

Men zet hier de deur open voor een discussie die een beetje ondoordacht begint. Als we het hierover hebben, dan wil ik het ook graag hebben over de VRT-journalisten die mediatraining geven aan politieke kopstukken voor de verkiezingen en over advies- en communicatiebureaus waar journalisten werken met een tussenfacturatie, maar ook werkten voor politieke partijen en kopstukken voor de debatten naar aanleiding van de verkiezingen. Ook dat moet dan op de tafel. En dan heb ik het nog niet over adviseurs met een politieke kleur die in de raad van bestuur van de VRT zitten. We hebben al dikwijls, ook tijdens deze legislatuur, twijfels gehad over de inmenging, ook politieke, in het management van de VRT. Laten we dat ook even op tafel leggen.

Ik vind dit nogal onduidelijke kritiek op een persoon. Gaat het trouwens over een persoon, over een firma of over een communicatiebureau? Als het gaat over een communicatiebureau, leg ik even de link met uw partij, minister, want dat vind ik een fijntje. Uw partijvoorzitter heeft inderdaad uitspraken gedaan, maar als we dit opentrekken – dat is blijkbaar toch de bedoeling – dan vraag ik me af wat we zullen doen met Boondoggle. U kent Boondoggle, dat is het communicatiebureau van uw partij, met heel wat kopstukken uit uw partij, en producent van VRT-programma's zoals Fans of Flanders en met een structureel partnerschap in Cobra, Ketnet en Sporza. Als ik het op één hoop gooi, kan ik deze kritiek ook opstapelen, want dit is dan ook een probleem. Hoe zuiver en maagdelijk zullen we dan worden? Zullen we dan zeggen dat het elk communicatiebureau en elke adviseur die expertise heeft en die een link heeft met de politiek, verboden moet worden om dergelijke jobs uit te voeren?

Ik ben niet zeker dat er rechtstreekse invloed is geweest. Ik ken de feiten niet, ik heb er geen gegevens over. Ik weet alleen dat journalisten in een redactie – de echte journalisten, want laten we een kat een kat noemen: ik ben maar voor een stuk journalist geweest – vaak de lastigste karakters zijn als het gaat over beïnvloeding. Dat moet je nu net proberen bij rechtgeaarde journalisten... Er zijn er die dat wel toelaten, maar dat is dan voor hun rekening. Er zijn daarover genoeg discussies geweest.

Ik stel mij in dit kader enorm veel vragen. Ik wil de discussie verbreden, zeker in dit pre-electorale klimaat. Minister, bent u op de hoogte? Uiteindelijk wordt hier wel gezegd dat de heer Callebaut al jarenlang adviseur is. Dat is geen nieuws. Dat gaat zelfs verder dan deze legislatuur. Iedereen was blijkbaar toch op de hoogte, zowel de VRT als de vorige mediaminister en de huidige mediaminister. Maar plotseling wordt dit actueel. Dan is mijn interesse gewekt: waarom wordt dit plotseling zo actueel? Misschien omdat er verkiezingen komen. Ik vind het een zeer boeiend debat. We hebben allemaal de lijstjes gezien van welke politieke partijen er worden opgevoerd in de discussieprogramma's en in de journaals. Er wordt altijd met een vergrootglas gekeken hoeveel procent van de aandacht zij krijgen. Laten we hier in de discussie ook rekening mee houden.

Minister, wist u dat? Vindt u dat een probleem? En zo ja, denk aan wat ik zonet zei over jullie communicatiebureau: trekken we dat dan ook open? Als u zegt dat het geen probleem is, staat dat toch een beetje haaks op de mening van uw voorzitter, de heer Tobback. Ik wil graag weten wat uw positie in deze is vooraleer ik nog wat extra argumenten ga geven.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, het is toch opmerkelijk dat het feit dat een adviseur werkt voor een minister-president, die natuurlijk een politieke kleur heeft, plotseling – en ik beaam de woorden van de heer Verstrepen – aanleiding geeft tot groot nieuws, en dat men plotseling de neutraliteit van de VRT ter discussie stelt.

Nochtans neemt de VRT toch al jaren enigszins een loopje met artikel 39 van het Mediadecreet, waarin staat dat discriminatie ten aanzien van politieke en ideologische overtuigingen niet kan. Als we de cijfers opvragen over de programma's van de VRT en ook

de andere omroepen, blijkt dat bepaalde ideologische stromingen worden vergeten. Maar nu het gaat over een adviseur die toevallig een christendemocratische kleur heeft, is er wel een probleem met de neutraliteit. Ik heb die kritiek nog nooit gehoord als er, zowel in nieuws als in duidingen en ook in entertainmentprogramma's, effectief partijen volledig worden gediscrimineerd. Dan heb ik die stemmen niet gehoord. Wat heeft dit onderwerp plots zo interessant gemaakt?

Minister, ik vermoed dat u Bruno Tobback hebt gesproken, u hebt hem zondag op de nieuwjaarsreceptie gezien. (*Opmerkingen van de heer Bart Caron*)

Natuurlijk weet ik dat, mijnheer Caron, omdat de minister op dezelfde locatie heeft gereageerd op de mogelijke overname van De Vijver door Telenet. Het lijkt mij logisch dat zij daar haar partijvoorzitter heeft gezien. Doch dit geheel terzijde.

Minister, ik stel de vraag omdat de partijvoorzitter van sp.a op een dergelijke toch wel brute manier reageert en zegt dat die man eigenlijk niet meer mag adviseren voor de VRT, terwijl hij dat blijkbaar al jaren doet. Wat is er aan de hand? Heeft dat inderdaad te maken met de nakende verkiezingen en met het feit dat – ere wie ere toekomt – de heer Tommelein dit dossier heeft opgespit? Is de heer Tobback nu plotseling geneigd om ook daarop te reageren? Of is er meer aan de hand? Hoe staat het eigenlijk met de neutraliteit van de VRT als openbare omroep? Dit is geen onbelangrijk element in die neutraliteit, maar het is niet het belangrijkste element. De VRT kan ook op heel wat andere momenten heel wat meer doen om haar neutraliteit waardig uit te dragen. Ik vraag mij af hoe het komt dat dit nu zo actueel is. Vanwaar de zo heftige reactie van uw partij, minister? Is er volgens u niet meer te doen omtrent de neutraliteit van de VRT dan dit dossier, dat mij eerder een detail lijkt?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik heb mij eerst toch even geïnformeerd. Ik heb nog wat research gedaan. Ik dacht dat ik aan het dromen was toen ik dat incident meemaakte. Ik vroeg mij af wat er aan de hand was.

Mijn eerste reactie was min of meer dezelfde als van sommige collega's hier. Als ik mij niet vergis, ligt de heer Callebaut mede aan de basis van een aantal doelgroepenanalyses die in het verleden voor de VRT werden gemaakt. Als ik me niet vergis, denk ik zelfs dat de term 'meerwaardezoeker' werd uitgevonden door de heer Callebaut. Hij geeft dus al langer strategisch advies aan de VRT. Maar goed, de VRT moet haar ding doen. De heer Callebaut is een specialist in het interpreteren van statistisch materiaal. Hij heeft dat bewezen met Censydiam. Hij wordt daarvoor ingezet. Tot daar aan toe, ik heb daar geen moeite mee. Collega's, wij doen voor onze verkiezingscampagnes ook een beroep op externe experts om ons profiel, ons programma, onze slogan, onze look bij te stellen. We zouden gek zijn als we dat niet zouden doen. (*Opmerkingen*)

Ik heb het over de look van de partij. Ik dacht het al toen ik het zei, dat de heren het weer verkeerd zouden interpreteren. Het is waar dat er soms veel werk aan is, als u dat bedoelt. Dat is waar.

Tot daar aan toe. Natuurlijk wordt het lastig als zo iemand advies zou geven bij politieke programma's van de openbare omroep. Daar krijg je mogelijk een ethisch conflict, een belangenconflict. Wiens belangen dien je? Je kunt dan wel zeggen dat je een bedrijf hebt en dat in dat bedrijf de rollen verdeeld zijn en dat je dat niet door elkaar zult laten lopen. Het blijft echter een ethisch heikele kwestie om tegelijk de openbare omroep en de belangrijkste of tweede belangrijkste verkiezingskandidaat van Vlaanderen te adviseren.

Minister, u moet het maar bevestigen of niet, maar uit VRT-kringen hoor ik dat de heer Callebaut geenszins betrokken is bij de ontwikkeling en de concepten van de programma's voor de nakende verkiezingen. Als dat waar is, dan ben ik opgelucht. Dan is er wel degelijk

sprake van wat we een hygiënische rolverdeling zouden kunnen noemen. Ik ben echter niet zo zeker. Dat soort informatie moet je altijd driedubbel checken om ze te geloven.

In die zin vind ik de gevoeligheid van de heer Tommelein terecht. Het belang van de minister-president is iets anders, maar in het belang van onze openbare omroep moeten we die rolverdeling helder en duidelijk houden, en ethisch correct. Men kan onmogelijk dergelijke belangen tegelijk dienen, want te vaak sporen die. Volgens mijn informatie is noch de heer Callebaut, noch zijn bedrijf betrokken bij het ontwikkelen en het conceptualiseren van politieke programma's, en zeker al niet bij wat voor de nakende verkiezingen op het getouw staat. Is dat waar of niet? Dat vind ik een cruciale vraag. Voor de rest interesseert het me niet om me te mengen in het interne en strategische beleid van de VRT. Ik heb mijn persoonlijke twijfels bij marketing en marketingtechnieken in een aantal gevallen, maar dat is niet het onderwerp van deze discussie. Deze discussie moet eigenlijk gaan over ethiek, vind ik, en op zijn minst over het belang van onze openbare omroep.

Minister, als het echter wel zo is dat de heer Callebaut of zijn bedrijf betrokken is bij dit soort programma's, bent u dan van plan om stappen te zetten om dat onmogelijk te maken? Dat hoop ik dan. Ik meen dat ter zake een keuze moet worden gemaakt: je kunt niet tegelijk stroper en boswachter zijn.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, geachte leden, de collega's verwoorden hier een terechte bezorgdheid. Mijns inziens is het vooral ook de persoon in kwestie die moet weten of hij deontologisch correct bezig is. We kunnen dat betreuren, maar we leven blijkbaar nu eenmaal in een tijd waarin mensen, bureaus, adviseurs – en zelfs journalisten, mijnheer Verstrepen – voor verschillende opdrachtgevers werken, zonder zich daar al te veel vragen bij te stellen. Voorzichtigheid lijkt me hier dus geboden. Dat moet een bezorgdheid zijn voor de publieke omroep, maar ook voor de politieke partijen en naar ik meen voor ons allen, maar vooral dus voor die adviseurs en bureaus zelf, die zeer goed moeten afwegen of ze deontologisch correct bezig zijn als ze tegelijk voor een omroep en een partij werken, of wie weet voor verschillende partijen of verschillende concurrerende bedrijven tegelijkertijd. Dit is voor mij dus op de eerste plaats een deontologische zaak voor de betrokkene zelf. Er wordt gesproken over communicatiebureaus. Het voorbeeld dat ik nu zal geven, klopt niet helemaal, maar het ligt natuurlijk ook niet voor de hand dat eenzelfde advocatenbureau zowel de moordenaar als het slachtoffer zou verdedigen. *(Opmerkingen van de heer Wim Wienen)*

De heer Philippe De Coene: Dat was een poging tot vergelijking.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, geachte leden, ik heb uiteraard informatie ingewonnen, op de eerste plaats bij de VRT. De VRT stelt in algemene termen natuurlijk regelmatig een beroep te doen op externe consultants of bureaus. Dat is niet ongebruikelijk. Die bureaus hebben dan een adviserende rol en worden aangezocht voor meerdere aangelegenheden.

Zo heeft de VRT dus ook een overeenkomst met Ravian bvba, waarvan de heer Callebaut de zaakvoerder is. De overeenkomst heeft betrekking op de begeleiding bij de ontwikkeling van referentiekaders, strategieën voor merken en de creatieve uitwerking ervan. De VRT heeft ook een overeenkomst met WHY5Research, waarvan de heer Callebaut de CEO is. Die overeenkomst slaat op de begeleiding bij marktonderzoek voor programma's, merken en doelgroepen. Via deze contracten wordt op de heer Callebaut dus veelal ook een beroep gedaan als klankbord voor onderzoeken die de VRT-studiedienst zelf doet. Hij is dus niet in loondienst van de VRT. De VRT wijst erop dat de heer Callebaut eigenlijk al sinds de jaren 90 rechtstreeks of onrechtstreeks advies geeft aan de VRT. Hij wordt veelal op ad-hocbasis ingeschakeld voor projecten in het kader van het merkenbeleid van de VRT, en het marktonderzoek in het kader van die merkenstrategie. De overeenkomsten die de VRT afsluit

met de heer Callebaut, worden dus afgesloten op basis van diens algemeen erkende expertise als marktonderzoeker, aldus de VRT.

Ik heb ook aan de minister-president gevraagd of hij een contract heeft. Hij heeft me bevestigd dat hij als minister-president noch een arbeidsrechtelijke, noch een contractuele relatie heeft met de heer Callebaut. Mijnheer Tommelein, ik heb echter begrepen dat u die zaken hebt opgevraagd. U zult die ook krijgen, maar ik wou u die informatie toch niet onthouden.

Waar heeft de heer Callebaut in zijn interview dan vermoedelijk naar verwezen? Waarover gaat het? De VRT-nieuwsdienst voert, in voorbereiding op de verkiezingen, een grootschalig onderzoek uit naar de onderwerpen waar de Vlaming wakker van ligt. Het vooronderzoek is gedaan door de VRT-studiedienst. Daar is WHY5Research betrokken bij geweest. Het onderzoek zelf gebeurt nu door TNS. De resultaten van het onderzoek zullen voor de nieuwsdienst een bron zijn waarmee de redactie volledig autonoom omgaat. Zij bepaalt wat ze daarmee doet in functie van haar activiteiten.

Volgens de VRT is het begrijpelijk dat zij experten of bureaus die tot de top van hun sector behoren, kan vragen. Daarin heeft de VRT echter nog nooit een exclusiviteit gevraagd. Zij vraagt die topexperten, maar ze vraagt hen niet om exclusief voor de VRT te werken. Zij mogen ook voor andere klanten werken. Dat heeft tot op vandaag geen problemen van interferentie veroorzaakt.

Men vraagt wel de vertrouwelijkheid en het naleven van het beroepsgeheim. Dat wordt in de contracten gespecificeerd en geformaliseerd in een confidentialiteitsverklaring. Daarin draagt iedereen zijn verantwoordelijkheid.

Daarnaast benadrukt de VRT dat de redactionele autonomie niet wordt beïnvloed. Die autonomie leidt enerzijds tot rechten, maar anderzijds ook tot verantwoordelijkheden. Het is dus de nieuwsdienst zelf die verantwoordelijk is voor wat hij al dan niet doet met bepaalde onderzoeksresultaten of adviezen. In die zin houden die waarden elkaar in evenwicht. Er wordt geen exclusiviteit gevraagd van de adviseurs, maar er wordt wel een confidentialiteitsverklaring opgenomen in elk contract waarbij duidelijk wordt opgenomen dat de resultaten vertrouwelijk zijn en dat de adviseur het beroepsgeheim moet respecteren. Verder kan niets afbreuk doen aan de verantwoordelijkheid van de redacties van elk programma, maar zeker ook aan de verantwoordelijkheid van de nieuwsdienst die ten opzichte van ons verantwoording verschuldigd is over de wijze waarop ze de beheersovereenkomst invullen.

Ik hoop dat ik u met dit antwoord basisinformatie heb gegeven en dat het debat op basis daarvan verder kan worden gevoerd.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Minister, nu word ik echt nog wantrouwer. U geeft me informatie die ik wel gedeeltelijk had verwacht. Er was geen exclusiviteit, zegt u. Maar op zich is dat geen nieuws. Niet met elke consultant moet immers een exclusiviteitscontract worden gesloten.

Wat me vooral verbaast, is dat u namens de minister-president verklaart dat de heer Callebaut op geen enkele manier een relatie of contract heeft met de minister-president, niet professioneel – wat ik ook niet had verwacht maar het Rekenhof zal dat wellicht bevestigen – , maar ook op geen enkele andere manier. Iedereen vraagt zich af wat nu eigenlijk het nieuws is. Iedereen wist toch dat de heer Callebaut voor de minister-president en voor zijn partij actief was. Dat weten we al jaren. Hij had al contact met minister-president Peeters voor die minister-president was. En dan kom u me hier vertellen dat de minister-president elke relatie met de heer Callebaut ontkent. *(Opmerkingen van minister Ingrid Lieten)*

Dat hebt u wel gezegd. Herhaalt u dan wat u moest aflezen van de minister-president.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Tommelein, een klein beetje respect graag. Ik heb geprobeerd om de informatie te verzamelen die u hebt gevraagd. Ik heb aan de minister-president gevraagd of hij in zijn functie van minister-president een contractuele of arbeidsrechtelijke relatie heeft met de heer Callebaut, en hij heeft me gezegd dat dat niet het geval is.

Ik deel u die informatie neutraal mee. Als u daar verder vragen over hebt, dan kunt u zich daarmee tot de minister-president richten. Ik meende dat het goed was dat ik u die informatie zou bezorgen en niet zou doen alsof ik van niets weet. Ik heb die gelegenheid gebruikt om die vraag te stellen en ik geef u nu die informatie. Ik hoop dat u respecteert dat ik die informatie heb opgevraagd. U kunt daar natuurlijk allerlei conclusies aan verbinden. U kunt er ook verder vragen over stellen, maar dat doet u dan best aan de minister-president zelf.

De heer Bart Tommelein: Dat wil ik wel doen, minister, maar het gaat hier ook over de verantwoordelijkheid van uw eigen partijvoorzitter. Hij heeft op de televisie verklaard dat de heer Callebaut door de minister-president wordt betaald. Dat heeft uw eigen partijvoorzitter verklaard. Ik heb die informatie niet, maar ik stel wel vast dat er paniekvoetbal is en dat op dit moment elke relatie tussen de heer Callebaut en minister-president Peeters zoveel mogelijk moet worden ontkend.

We komen tot de conclusie dat de heer Callebaut de zelfverklaarde topadviseur is van de regeringsleider. In feite is hij dat niet. Hij heeft geen arbeidscontract of ander contract. Door de vragen die ik al heb gesteld, krijg ik zicht op het officiële karakter daarvan, maar nog niet op het officieuze karakter. Wat me enorm verbaast in deze zaak, is dat alle collega's van zowel meerderheid als oppositie verklaren dat iedereen wist dat de heer Callebaut heeft gewerkt voor minister-president Peeters en voordien voor de heer Letermé, en wellicht ook voor CD&V. Op dit moment echter wordt elke band zoveel mogelijk ontkend.

Collega's, u wist dit allemaal. Dit is echter het interview waarin de topadviseur van de minister-president – ondertussen zelfverklaarde topadviseur, want hij is het niet – verklaringen aflegt over zijn werk bij de VRT en bij de minister-president. Ik heb ook goed gehoord wat de heer Callebaut allemaal doet. Hij zit blijkbaar niet met een bedrijfje maar met verschillende bedrijfjes in de VRT. Hij doet daar ook verschillende dingen. Wat ik verder ook goed heb gehoord, is dat hij een klankbord is. Minister, u weet waarschijnlijk niet dat ik een communicatiewetenschapper ben. Ik besef wel het belang van een klankbord. Als de top van een bedrijf of van een regering een klankbord heeft, dan is dat heel belangrijk. Dat klankbord geeft adviezen over zowat alles. Zo'n klankbord stuurt in een bepaalde richting en zegt wat men beter wel of niet zou doen.

De heer Callebaut heeft zelf in het interview gezegd: "We zijn op dit moment bezig voor de nieuwsdienst te zorgen dat ze een inzicht krijgt in de samenleving. We doen dat met een marktonderzoek dat de nieuwsdienst in de aanloop naar de verkiezingen kan inspireren." Dus de zelfverklaarde topadviseur van de regering, met wie er volgens de minister-president geen band bestaat, is tegelijkertijd bezig met marktonderzoek dat de nieuwsdienst kan inspireren. Misschien kan de minister-president zelf eens officieel verklaren dat de heer Callebaut met hem niets te maken heeft. De heer Callebaut zal heel concreet de volgende weken en maanden onderzoeken wat de Vlamingen denken en belangrijk vinden en waarvoor de Vlamingen overwegen hun stem uit te brengen. Op die manier zal hij zelf voor een groot deel mee de thema's bepalen uit het marktonderzoek van de verkiezingen. Tot daar is er niets verkeerd. Maar het is wel verkeerd als er een band bestaat met de regeringsleiders die straks met gelijke wapens moet strijden voor de gunst van de kiezer, terwijl die andere spelers niet over die informatie beschikken. Als de heer Callebaut een klankbord is van de VRT, dan zie ik hier toch een zweem van partijdigheid.

Minister, de heer Callebaut zou eens heel goed in de spiegel moeten kijken. Als topadviseur zou hij zich moeten afvragen waarom hij in een interview zijn eigen opdrachtgevers voor schut zet. Minister, ik verwijt u niets, want u hebt daar in feite geen zaken mee maar wel de

heer Callebaut, wetende dat hij topadviseur is van de VRT en een vinger in de pap heeft doordat hij mee het markonderzoek organiseert met het oog op de volgende verkiezingen. Hij kan straks misschien zeggen dat het de journalist was die dit schreef, dat hij het niet heeft geschreven, dat het interview niet helemaal correct is, dat er heel wat onduidelijkheid over bestaat.

Minister, ik heb zelf ook nog voor een minister-president gewerkt. En als de heer Callebaut een zo fantastische adviseur, marketeer en communicatiemens is, dan weet ik dat hij bij dergelijke interviews over een dergelijke gevoelige materie aan een journalist minstens zou vragen om eerst het interview te mogen nalezen. En ofwel heeft hij het nagelezen en heeft hij zichzelf goed bevonden, wat absoluut niet het geval is, ofwel heeft hij het niet nagelezen, maar dan is het geen topadviseur, maar een klungelaar. Zo simpel is dat.

Ik stel dus alleen maar vast, minister, dat de VRT nu door de heer Callebaut met een probleem zit. Het probleem is er niet gekomen door de VRT, het is geen fout van de VRT. De VRT maakt een contract op met iemand en verwacht dat die persoon zijn manieren houdt. Hij heeft zijn manieren niet gehouden. Niet alleen ik vind dit, uw partijvoorzitter vindt dit ook. De heer Callebaut is over de schreef gegaan. De heer Callebaut heeft aan Vlaanderen verklaard dat hij tegelijkertijd topadviseur van de regeringsleider en van de openbare omroep is.

Ik weet, minister, dat dit heel moeilijk aantoonbaar zal zijn, dat het met contracten via via zal zijn of op een andere manier. Ik kan dit heel moeilijk aantonen, maar ik moet het in feite ook niet aantonen: hij heeft het zelf bevestigd.

Ten opzichte van de collega's die verbaasd zijn dat dit nu aan de oppervlakte komt, wil ik zeggen dat het heel simpel is. De heer Callebaut had maar geen interview moeten geven waarin hij niet alleen zijn licht laat schijnen over andere partijen, maar zelfs over zijn eigen opdrachtgever, de minister-president, die hij aanraadt om bescheiden te blijven. Ik zou geen probleem hebben met een adviseur die mij in alle vertrouwen zegt dat ik bescheiden moet blijven, maar ik zou wel een probleem hebben met een adviseur die in de gazetten schrijft dat ik bescheiden moet blijven. Ik vermoed dat de heer Peeters op dit moment ook niet gelukkig is met de gang van zaken en met de uitspraken van zijn zelfverklaarde topadviseur.

Minister, ik stel samen met u vast, u als minister van Media en ik als oppositieleider in dit parlement, dat de heer Callebaut over de schreef is gegaan, dat hij dingen heeft gedaan en gezegd die zijn opdrachtgever in diskrediet brengen. Ik begrijp de VRT die zegt dat hij al zo lang voor de omroep werkt en dat hij uiteraard niet bepaalt wat wel en wat niet in het nieuws komt, maar er is toch een flinterdunne grens. Ik ben niet alleen, ook uw partijvoorzitter deelt mijn mening, hij vindt het onethisch wat de heer Callebaut doet. In feite wordt de VRT voor een onmogelijke opdracht geplaatst. Deze man en zijn bedrijven moeten in de komende maanden op een objectieve manier zaken leveren. Hij heeft dit zelf onmogelijk gemaakt. Ik vraag dus niet aan u dat u optreedt, ik richt me tot de heer Callebaut zelf en ik raad hem aan om de eer aan zichzelf te houden door de opdracht met de openbare omroep te verbreken, dan kan hij nog lekker met de minister-president blijven tafelen of koffiedrinken in zijn tuin.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, ik heb waardering voor mijn liberale collega, maar we zouden deze discussie ook met plezier hebben gevoerd over Noël Slangen – ik noem zo maar iemand – in de afgelopen decennia.

Wantrouwigheid in de politiek: welja. Het geheugen van een aantal mensen in deze commissie Media is soms kort. Tot mijn plezier merk ik dat mijn geheugen wat langer is. Ik verduidelijk. Hoe wisten wij dit? Hoe kenden we de naam Callebaut? In deze commissie – dat kunt u gemakkelijk terugvinden in de verslagen – werd de heer Callebaut in het verleden regelmatig door niemand minder dan de heer Decaluwe van CD&V onder vuur genomen wegens belangenvermenging. Ik weet ook waarom, want ik zat hier in deze periode ook. U

begrijpt waarom ik wantrouwig word bij de kleurenkaarten die zoals in een spelletje wiezen worden doorgegeven.

De heer Callebaut lag aan de basis van Censydiam en dat was de basis van de hervormingen, financieel en op elk niveau, van de openbare omroep. De heer Callebaut was als twee handen op één buik met Piet Van Roe, zoals bekend van liberale kleur. Toen hebben wij de heer Callebaut in deze commissie regelmatig onder vuur genomen wegens belangenvermenging met de liberale partij.

Vandaag stel ik vast dat de heer Callebaut onder vuur wordt genomen – en u weet dat ik een onafhankelijk toeschouwer ben geworden in dezen – wegens zijn link met CD&V. Ofwel heeft het blauwe schaap het kamp verlaten, ofwel lagen een aantal politieke uitspraken in de interviews te gevoelig voor een aantal mensen. Ik weet het niet.

Ik vind heel deze discussie in elk geval heel eigenaardig, vooral als we weten dat over het verleden daadwerkelijk feiten terug te vinden zijn in de notulen van deze commissie waarbij we vragen hebben gesteld over dezelfde persoon maar in een andere kleurcombinatie. Dat wil ik even duidelijk stellen.

Minister, ik heb nog één vraag voor u. Ik vind het een moeilijk punt. U zegt op basis van de informatie die u hebt ingewonnen, dat minister-president Peeters zegt dat er geen link is en dat er geen contracten zijn, dat er niet wordt gewerkt voor geld. Wie heeft gezegd dat de heer Callebaut wel werkt voor geld voor Kris Peeters? Uw voorzitter. Het staat hier zwart op wit: hij zal niet reageren op Jan Callebaut, die betaald wordt door Kris Peeters, een concurrerende partij. Ik heb uw antwoord gehoord: Kris Peeters zegt dat er geen contracten zijn en uw voorzitter zegt dat hij betaald wordt. Een van beiden liegt. Ofwel trekt uw partijvoorzitter zijn woorden terug ofwel levert hij het bewijs. We praten in deze commissie vaak over geloofwaardigheid, ethiek en deontologie. Als het foute informatie is, dan moet dat worden gezegd, zo niet moet het worden bewezen. Er zijn organen voor, maar ik vind dit politiek bekeken een groot vraagteken. Ik wijs niet met de vinger naar u, ik wijs ook niet naar uw voorzitter, maar iemand moet toch liegen. Als er betaald wordt, is er wel een contract, een overeenkomst, want hoe zal er anders worden betaald? Toch niet zoals bij de beenhouwer met zwart geld onder de toonbank? Dat gaat toch niet? Het gaat wellicht wel, maar ik kan me niet inbeelden dat het zo gebeurt.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Mijnheer Verstrepen, niemand liegt. Ik zal dit proberen duidelijk te maken.

Minister, het is wel een opmerkelijke discussie. U zegt – en dat wist ik ook – dat de heer Callebaut al sinds de jaren 90 advies geeft aan de VRT. U zegt ook dat de discussie die nu wordt gevoerd – ik zal het in het ‘schoon Vlaams’ zeggen – eigenlijk een scheet in een fles is. Er is niet zoveel aan de hand, hij geeft sinds de jaren 90 advies en hij heeft geen contracten met de minister-president, er is dus geen vuiltje aan de lucht.

Ik vraag me dan af waarom de sp.a-voorzitter zo heftig reageert. Natuurlijk zit het antwoord in een klein hoekje, maar als men uw antwoord goed beluistert, weet men ook waar het kalf gebonden ligt. U zegt dat er geen arbeidsovereenkomst is noch een contractuele basis met de minister-president in de hoedanigheid van minister-president.

Een goed luisteraar krijgt zo de mogelijkheid om te weten te komen dat er wel een contractuele basis is of een verhouding van de heer Callebaut met CD&V. En dan begrijp ik natuurlijk veel beter de heftige reactie van de sp.a-voorzitter die zegt dat het niet kan dat iemand die door Kris Peeters wordt betaald – niet zozeer als minister-president, maar als iemand uit de top van CD&V – ook advies geeft aan de VRT.

Als we alles bekijken en deze interpellatie en uw antwoord even analyseren, stellen we vast dat dit toch een behoorlijk potje is geworden dat aan de naam en faam van de VRT geen goed doet.

De heer Verstrepen heeft gelijk: er werden hierover in de vorige legislatuur verschillende vragen gesteld. De heer Tommelein zegt dat het misschien niet de schuld is van de VRT. Maar ik begin mij wel af te vragen wie de VRT vastlegt en contracteert om advies te geven. Want dit is niet de eerste keer dat we over dit onderwerp heisa hebben. Dat blijft een probleem. De facto blijft de zaak hetzelfde.

Minister, u zegt dat de heer Callebaut niet voor Kris Peeters in de hoedanigheid van minister-president werkt. Dan weten we hoe laat het is. Ik weet heel zeker hoe laat het is wanneer ik hier vandaag rondkijk. Collega's, als ik hier rondkijk, stel ik vast dat een van onze vaste commissieleden niet aanwezig is. En laat de persoon die hier niet aanwezig is, toch toevallig een CD&V'er zijn! Dan weten we genoeg, collega's. We weten hoe de vork in de steel zit. Er is wel degelijk een probleem met de manier waarop er nu wordt gewerkt met de heer Callebaut en de VRT.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik heb de voorbije twee dagen naar aanleiding van dit incident gegoogeld. Het is ook in onze partij en fractie, tot en met in het partijbestuur, ter sprake gekomen. Minister, dit incident komt heel lastig over. Los van wie nu gelijk heeft, het heeft zo'n kantje waarbij je – zoals ze bij ons zeggen – aan je kleine teen voelt dat er iets niet klopt, maar je kunt het niet goed te pakken krijgen. Uw antwoord bewijst dat. Ik kan mij levendig inbeelden dat de heer Callebaut geen contract heeft met Kris Peeters in diens functie van minister-president, zoals u het zo mooi zegt. Maar misschien wel in diens hoedanigheid van lijsttrekker van zijn partij of voor zijn partij, who knows? Al die constructies met zijn bedrijven en de opdracht die hij voor de VRT uitvoert, doen toch van alles vermoeden. Wij krijgen daarover geen klaarheid. Dat maakt het niet aangenaam.

Ik had het daarnet al over ethiek. Als je een marktonderzoek doet naar de thema's en de onderwerpen die de Vlamingen bezighouden, ook in het licht van de verkiezingen, en je werkt voor de Vlaamse minister-president en voor de partij die de minister-president levert, dan moet je vaststellen dat ook die bedoelingen daar samenlopen. Wat je in functie van de VRT weet, is best handig meegenomen voor de minister-president, om te weten waarop hij moet inspelen. Dat klopt toch ook niet?

Voorzitter, ik herinner mij dat hij ooit in Kortrijk een enigszins ophefmakend onderzoek heeft gedaan over cultuurbeleving.

De heer Philippe De Coene: We zijn het nog aan het betalen.

De heer Bart Caron: Ik ben daarover ondertussen ook al scherp uit de hoek gekomen in de gemeenteraad. Ik ga nu eens iets heel lelijks zeggen. Ik geloof niet in mensen die gebakken lucht verkopen. Volgens mij was dat toen gebakken lucht. Voor het overige kan hij een heel bekwame marketeer zijn. Ik doe daar niets van af.

Het heeft mij de voorbije dagen ook gefraspeerd dat de PVDA veel genereuzer is dan sp.a. Ik weet niet of dit de 'colère' van Bruno Tobback heeft gevoed. Misschien, wie weet. Ik herinner mij dat hij over paars-groen indertijd nadien ook zeer negatieve commentaren de wereld heeft ingestuurd, dat we allemaal te veel en te snel veranderingen wilden enzovoort. Als hij met zijn bescheidenheid Kris Peeters de les moet leren... Dat is misschien de rol van marketeers, dat het kameleons zijn, die zich dus moeten aanpassen. Mij allemaal gelijk, dat is zijn verantwoordelijkheid, dat is zijn geweten, dat is zijn deontologie. Maar niettemin vind ik het voor de openbare omroep geen goede situatie. U kunt daarop niet ingrijpen, ik kan dat ook niet. Maar alle betrokkenen, en wat ons betreft in eerste instantie de openbare omroep, moeten eens heel goed nadenken waar de grenzen van de eigen verantwoordelijkheid liggen. De openbare omroep kan niet in de plaats treden van de deontologie van iemand anders. Maar hij kan wel de opdracht intrekken of bevestigen. Dat behoeft een soort van intern gewetensonderzoek in de raad van bestuur of het directiecomité van de openbare omroep. Men moet daaruit de gepaste conclusies trekken.

De heer Tommelein heeft met zijn repliek gelijk. Ik weet dat hij soms staalhard is, maar hij heeft gelijk dat dit niet kan. In plaats van de ongerustheid weg te nemen, voedt dit de ongerustheid en de twijfels die wij hebben. Ik zit hier nu veel geladener dan toen ik hier aankwam. Ik heb veel meer twijfels. Het feit dat dat domineert, is wat de openbare omroep betreft niet aanvaardbaar. Zij moeten de zaak intern uitklaren, ook in hun relatie met de heer Callebaut. De heer Callebaut mag voor de rest in de kranten en tijdschriften zeggen wat hij wil, dat is zijn persoonlijke verantwoordelijkheid. Maar ik heb allang mijn geloof afgelegd in mensen die het allemaal het beste weten.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Ik zal niet ingaan op insinuaties van collega's. Ik doe dat niet. Wie in het verleden vragen heeft gesteld, had de zaken moeten hardmaken. Vragen over bepaalde zaken hebben nooit aanleiding gegeven tot een aantal dingen. Ik vind dat er rare combinaties worden gemaakt. Als iemand de topadviseur is geweest van de VRT-bestuurder of de directeur-generaal, is hij automatisch dé partij. Dat gaat nogal ver.

Ik kom tot een conclusie. Ik geef de heer Caron gelijk: de twijfels zijn alleen maar toegenomen. Minister, ik herhaal dat ik dit niet tot u persoonlijk richt. We moeten eerlijk zijn: uw partijvoorzitter heeft hier wel wat aan meegewerkt. Er is vooral het feit dat de minister-president in deze duidelijk afstand zal moeten nemen van zijn zelfverklaarde adviseur. Hij zal dat moeten doen, hij kan niet anders. Daarmee alleen al is het feestje verpest. Dat is duidelijk.

Bepaalde plannen of zaken kunnen niet plaatsvinden. Ik refereer nog eens aan het woord 'klankbord'. Een klankbord kan veel inhouden. Dat heeft veel omschrijvingen. Het is inderdaad tekenend dat CD&V hier opvallend afwezig blijft. Niet alleen is de heer Yüksel hier altijd aanwezig, maar laat hem toevallig ook een gewezen VRT-journalist zijn. Ik ben al voldoende geïnformeerd om te weten dat je, wat contracten en alle andere soorten zaken betreft, waarschijnlijk moeilijk dingen hard kunt maken. Maar de achtergrondinformatie waarmee de heer Callebaut zelfs in het verleden een flinke vinger in de pap had bij de opmaak van bepaalde zaken, is overduidelijk. Het is niet de heer Yüksel die mij dat moet bevestigen, andere gewezen VRT-journalisten hebben mij dat ook al bevestigd.

Minister, het is dus wel degelijk een feit. We kunnen nu stellen, op basis van een aantal zaken die de heer Callebaut zelf heeft gecreëerd, dat de VRT moet optreden. Ik heb daarnet al gezegd dat de heer Callebaut maar zelf zijn conclusies moet trekken. Hij kan in deze niet meer functioneren. Hij is in opspraak gekomen, neen, hij heeft zichzelf in opspraak gebracht. Er is een zweem van belangenvermenging. Er is twijfel. De twijfel neemt na deze interpellatie alleen maar toe. Ik denk dat topadviseurs stoppen met topadviseur te zijn op het moment dat ze zulke dingen doen.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de eventuele noodzaak aan een regeling voor omroepen inzake deelname van politici aan entertainmentprogramma's tijdens verkiezingsperiodes
- 770 (2013-2014)

Vraag om uitleg van de heer Jurgen Verstrepen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de deelname van vier burgemeesters aan 'Komen Eten'
- 771 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, wie met de bevolking contact heeft, weet dat de deelname van politici aan entertainmentprogramma's niemand onberoerd laat. Er zullen altijd mensen zijn die zeggen dat die politici dat moeten doen, omdat we daardoor de mens achter de politicus leren kennen. Anderen zeggen dan weer dat ze daar niet thuis horen, aangezien ze daar alleen zijn om hun aandeel qua voorkeurstemmen op te krikken tegen de volgende verkiezingen.

Ik wil er de leden en ook de voorzitter en de minister op wijzen dat het fenomeen van politici in spelprogramma's, of beter gezegd, in andere programma's dan informatie- en duidingsprogramma's, een redelijk recent fenomeen is, ook in Vlaanderen. (*Opmerkingen van de heer Bart Caron*)

Mijnheer Caron, u lacht, maar dat fenomeen is, laten we zeggen, geen vijftien jaar oud. Onlangs heb ik de heisa gevolgd in de Franstalige pers over het optreden van de premier in een entertainmentprogramma. Ik heb ook vastgesteld dat men daar in Wallonië nog veel minder klaar mee is dan in Vlaanderen. In Wallonië is dat schokkend als een politicus deelneemt aan een dergelijk programma, en eigenlijk – horresco referens – vind ik dat niet slecht. U weet dat dit een stokpaardje is van mij.

Minister, daar zijn meerdere redenen voor. U weet dat ik onlangs door middel van een schriftelijke vraag nog eens aan u heb gevraagd welke politici er in 2013 en 2012 hebben deelgenomen aan spelprogramma's of entertainmentprogramma's. Uit die cijfers, die een beetje raar werden weergegeven in De Standaard, blijkt dat er natuurlijk een grote discrepantie is tussen de diverse partijen en partijboegbeelden. Nochtans zegt artikel 39 van het Mediadecreet dat programma's geen aanleiding mogen geven tot discriminatie op basis van ideologie, politiek en dergelijke meer. Blijkbaar is men coulanter wat dat artikel betreft als het gaat over entertainmentprogramma's. Dat is de eerste vaststelling die ik maak naar aanleiding van uw schriftelijke antwoord op mijn vraag.

Er is echter niet alleen de discrepantie tussen de diverse partijen, maar net zozeer de discrepantie tussen de diverse politici, ook al zijn ze van dezelfde partij. Je zult bij de socialisten bijvoorbeeld maar een Bart Martens zijn. Laat duidelijk zijn dat ik het niet altijd met hem eens ben, maar hij doet hier gedegen werk. Hij geeft het beste van zichzelf om, vanuit zijn standpunt, een meerwaarde te bieden voor Vlaanderen, voor de Vlaamse gemeenschap. Die man wordt geconfronteerd met het feit dat zijn partijgenoten Ingrid Lieten of Patrick Janssens de kans krijgen om ultrapopulair te worden door allerlei entertainmentprogramma's, door allerlei spelprogramma's, door allerlei programma's die niets te maken hebben met informatie of duiding. Dat vind ik ook spijtig voor die politici die in dit parlement of de andere parlementen hard werken om een bijdrage te leveren aan onze samenleving, maar natuurlijk door een dergelijke artificiële populariteitspoll de duimen moeten leggen.

Ik sta trouwens niet alleen met die mening. U weet dat ik het altijd spijtig vind als de naam Carl Decaluwé te weinig valt in de mediadebatten. De heer Verstrepen heeft het al gedaan, dus nu is het mijn beurt: ook de heer Decaluwé vond dat het zeer moeilijk is om als hardwerkend politicus de media te halen of zijn boodschap in de media te krijgen als men niet meedoet aan dat soort programma's. De heer Verstrepen weet nog zeer goed dat dit trouwens een van de redenen was waarom de heer Decaluwé pleitte voor het opheffen van het verbod op, bijvoorbeeld, commerciële spotjes op het internet. Dat was immers de mogelijkheid om politici die niet in dergelijke programma's zitten, toch ook de kans te geven om de mensen te bereiken.

Nog een argument is het volgende. Ik heb u dat ook al gezegd: het is ook pijnlijk voor de politiek in het algemeen dat niet alle politici de gave hebben om een goed variëte'artiest te zijn. Heel wat politici krijgen in die programma's niets meer dan de rol van Pipo de Clown: ze worden ruimschoots belachelijk gemaakt, zonder enig verweer. Er zijn natuurlijk politici die wel voldoende humor hebben om zich staande te houden in die programma's. Minister, we hebben het daar al eens over gehad. Dat is echter niet iedereen gegeven. Op die manier maakt men eigenlijk dan ook de politiek en dit instituut belachelijk door aan dergelijke programma's deel te nemen.

Tot mijn spijt heb ik vastgesteld dat de zender VIER binnenkort een aflevering van 'Komen Eten' brengt met vier politici. Toch twee daarvan zullen naar alle waarschijnlijkheid een prominente plaats innemen op verkiezingslijsten van hun partij. Daar komt nog bij dat die uitzending ook nog eens in maart op televisie te zien zal zijn, dus twee maanden voor de verkiezingen. In het kader van de discussies die we hier altijd hebben gehad, ook voor u minister was, heeft de VRT destijds een sperperiode in het leven geroepen. Ook VTM had beslist een periode in het leven te roepen waarin politici voor verkiezingen niet meer zouden worden opgevoerd in entertainmentprogramma's. Blijkbaar wordt dat niet door iedereen gevolgd, en nu gaan er her en der stemmen op om een dergelijke sperperiode voor de verkiezingen op alle commerciële zenders op te leggen. Nu is dat vrijblijvend, trouwens ook voor de VRT. Het is de VRT zelf die het initiatief heeft genomen om dat te doen.

Minister, vindt u het op de eerste plaats gepast dat politici tijdens een verkiezingscampagne deelnemen aan dergelijke entertainmentprogramma's? Die politici weten immers natuurlijk dat hun deelname aan 'Komen Eten' pas in maart zal worden uitgezonden. Bent u van mening dat een dergelijke sperperiode ook nuttig zou zijn voor alle omroepen? Dat desnoods niet vrijblijvend, want we stellen vast dat zelfregulering niet altijd zo eenvoudig is. Als u vindt dat er een sperperiode moet zijn, zoals bij de VRT, hoe moet die dan worden opgelegd? Ik denk dat zelfregulering niet voor de hand ligt. Zal dit een regeling zijn die door de overheid wordt opgelegd?

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, minister, u kent mijn stelling ondertussen: iedereen heeft het recht om zich belachelijk te kunnen maken, of dat nu politici zijn of niet. De context kennen we: de vier deelnemende burgemeesters zullen in maart, tijdens de sperperiode, meewerken aan het amusementsprogramma 'Komen Eten' op VIER. Ik wacht nog op njam!, op Libelle tv en een kookprogramma op Actua-TV. Dat laatste was trouwens al een programma. Leden die dus graag willen tonen hoe men niet moet koken, moeten dus vooral bellen naar de zenders.

Tot nu toe vond ik het niet erg toen ik dit allemaal las. Er zijn geen wettelijke verplichtingen voor private media. Dat klopt. Ik heb daar als eerste mijn voeten aan geveegd, in het heuglijke jaar 1999, toen de dieren nog spraken. Toen was er een enorm debat en ruzie daarover. Ik zat nog niet in de politiek, maar toen wist ik dat ook al. Zoveel jaren later herhaalt alles dus zich.

Uw kabinet heeft hierop gereageerd. Het is eigenlijk door uw reactie dat ik de vraag interessant begon te vinden. Ik zal u ook uitleggen waarom. Uw kabinet zei immers dat

verkiezingskandidaten in de drie maanden voor de verkiezingen geen betalende boodschappen mogen plaatsen, of commerciële reclamespots op televisie. Uw kabinet liet ook weten dat, als het optreden in ‘Komen Eten’ niet ontaardt in iets dat als een commerciële reclamespot kan worden beschouwd, er wat deze regel betreft geen probleem is. Artikel 39 van het Mediadecreet is ook van kracht: het programma-aanbod mag geen aanleiding geven tot discriminatie. Dat heeft men natuurlijk fijntjes opgelost door een aantal strekkingen uit te nodigen.

Nu is het volgende een beetje vervelend, maar goed, soms wordt men ingehaald door de gebeurtenissen. Ik wou hier ook een mening of een advies geven van de heer Jan Callebaut, u welbekend. Ik verwijs naar de interpellatie. Callebaut betwijfelt of het bij de vier burgemeesters in ‘Komen Eten’ zal werken, maar hij begrijpt dat politici het proberen, zoveel manieren zijn er immers niet om in primetime aandacht te krijgen. Dat is waar.

Ik vroeg me af of ik met mijn kritiek alleen zou staan of steun zou krijgen. Ik heb het opgezocht, en ik word breed politiek gesteund, minister. Ik heb een quote van Open Vld overgenomen in deze commissie. De heer Tommelein vond dat politici niet mogen worden opgevoerd in spel- en entertainmentprogramma's op radio en tv tijdens de sperperiode. *(Opmerkingen van de heer Bart Tommelein)*

Dat zijn uw woorden, daar gaat het over. Het hangt af van de willekeur van de omroepen.

Niet alleen Open Vld wijst met een kritische vinger naar de sperperiode, ook de N-VA deed dat bij monde van de heer Bourgeois in deze commissie tijdens de vorige legislatuur. Ik vermoed dat dit nog altijd geldt, de heer Bourgeois stoorde zich aan het optreden van politici in tv-spelletjes. Het moet over inhoud gaan en niet over de show. Er werd zelfs verwezen naar de deontologische code. Ook in 2005 werden dergelijke uitspraken gedaan. De N-VA, Open Vld en het Vlaams Belang, dat zijn er al drie, vinden dat het in de sperperiode eigenlijk niet kan.

Minister, wat verstaat men eigenlijk onder commerciële reclamespots? Ik zal u even zeggen waarom. In mijn vorig leven, in de vorige eeuw, heb ik een robbertje gevochten met dezelfde Vlaamse Regulator voor de Media. Dat ging nu net over die definitie. Zoals u weet, of niet weet, maar dan weet u het vanaf nu, ... *(Opmerkingen van de heer Wim Wienen)*

Ja, 12.500 euro, zonder interesten. Collega Wienen is op de hoogte.

De reclamespots zijn een oud zeer. Ik had een gaatje gevonden in het Mediadecreet waaruit bleek dat je dat wel kon doen. Ik heb inderdaad mijn eerste reclamespot verkocht aan Open Vld, aan Vivant en misschien nog anderen, ik ben het even kwijt. Ik werd op het matje geroepen. Dat kon niet naar de geest van de wet. U kent me, ik vroeg waar die geest zat. Men heeft dat toen netjes dichtgefietsd. Er werd me gezegd dat ook mandatarissen geen commerciële reclame mogen maken. Fijn. Ik geef me altijd gewonnen: oké, mandatarissen mogen ook niet. Ik dacht: als we nu eens geen logo tonen en gewoon vermelden “ik ben die of die van Open Vld” en ik doe dit en dat. Ik heb alle hoeken van de kamer gezien bij de regulator want dat was nog altijd “commercieel tijdens de sperperiode”. Daar ging het over. Zo oud is de discussie.

U zegt dat het mag als het niet commercieel is. Ik zou het nu eindelijk wel eens willen weten, al was het maar voor mijn gemoedsrust. Wanneer is het commercieel? Als iemand verwijst naar zijn partij en die bij naam noemt, in dit geval zijn het vier partijen, is dat dan een commerciële verwijzing? Is de verwijzing naar de website van een politieke partij of van een politicus een commerciële verwijzing? U voelt mij komen. Ik wil duidelijkheid. Hoe wordt die definitie gemaakt? Het mag geen willekeur worden.

Minister, als iemand verwijst naar zijn partij, in de sperperiode, of naar een website met standpunten, valt dat onder de noemer commercieel? Ja of neen. Dat is een heel dunne lijn. Ik kan me moeilijk voorstellen dat die burgemeesters in heel dat programma die vraag niet

zullen krijgen. We gaan dat met argusogen volgen. Men kan dan nog zeggen dat het niet de bedoeling was, de vraag kan gescript zijn. Heel veel zaken zijn gescript. Dat zijn vragen zoals: wat doet u? Voor wie werkt u? In welke gemeente? Voor welke partij? Wat gaat u doen bij de verkiezingen? Dat is een ander verhaal, minister, want dan zit het in volle sperperiode. Dan is het in mijn ogen promotie of commercieel.

Minister, ik zal het even eng maken. Betekent dit dat de partijen waartoe de burgemeesters behoren in een programma als 'Komen Eten' in de sperperiode niet vernoemd mogen worden?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Ik was niet van plan om iets te zeggen. Ik ga dat wel doen omdat de heer Verstrepen zaken uit hun context haalt. Ik zal er een bevoorrechte getuige bij halen, dat is onze voorzitter. We hebben samen in de Kamer nog gesprekken gevoerd over de afschaffing van die befaamde en beruchte sperperiode. Als die sperperiode geldt en er zijn regels, dan is hier sprake van een ongelijke behandeling.

Mijnheer Verstrepen, hoe langer u hier zit, hoe meer u uit uw nek kletst. Er zijn drie partijen. Eerst de omroepen zelf. Ik ben zeer kritisch wat de openbare omroep betreft. Ik verwijs naar mijn vorige interpellatie. Dat is een nieuwszender die de verkiezingen aan de kiezer moet uitleggen en die de kiezer moet voorlichten. Politici horen niet in spelprogramma's thuis, zeker niet op de openbare omroep. Daarin deel ik uw mening, minister.

De andere zijn commerciële omroepen. De sperperiode mag geen ongelijkheid in de hand werken. Ze mag geen klimaat scheppen waarin de ene politicus gebonden is aan stupide, achterhaalde regels en de andere niet. In deze tijd kan iedereen via YouTube en internet de sperperiode omzeilen. Een aantal jaren geleden was dat nog niet of veel minder het geval. Er mag geen ongelijkheid zijn. De commerciële omroepen mogen en kunnen mensen uitnodigen, dat is hun zaak. Wij kunnen als politici deze zenders niet aan banden leggen en bepalen wie ze wel en niet mogen uitnodigen.

De tweede betrokken partij zijn de politici zelf. Ik heb hier al verdedigd – maar dat pleidooi hebt u waarschijnlijk niet teruggevonden, de minister herinnert het zich waarschijnlijk wel nog – dat een politicus een mens is met naast zijn politieke activiteiten nog andere bezigheden, specialiteiten en hobby's. Ik verwijs naar uw partijvoorzitter, als hij nog voorzitter is tenminste, mijnheer Verstrepen. Hij is een gerenommeerd judocoach. Hij heeft jarenlang medailles gehaald op de Olympische Spelen. Als Jean-Marie Dedecker gevraagd wordt om daarover zijn licht te laten schijnen, wie ben ik dan om dat te betwisten omdat er toevallig verkiezingen zijn? Die politicus moet zelf oordelen of hij daarop ingaat of niet. Hij kan zich daarbij net zo goed belachelijk maken. 'Komen Eten' is een geknipt programma. Je weet niet op voorhand hoe je daar gaat uitkomen. Die keuze is aan de politicus zelf. Hetzelfde geldt voor 'De Slimste Mens' en dergelijke. Ik ken politici die hun moeder zouden vermoorden om daarin te geraken, en ik ken er die daar absoluut nooit willen in zitten en nooit toegeven.

De derde partij zijn de kijkers. Die hebben een bakje in hun handen. Als ze van mening zijn dat ze niet naar politici willen kijken in programma's, dan kunnen ze zappen. Dan kunnen ze naar een andere zender overschakelen. Ik zou zeggen: stop de regeltjes, zorg ervoor, maar dat is een andere discussie, dat alles inzake sperperiode ...

De heer Caron heeft daar al verschillende keren op gereageerd. Hij is het met mij niet eens. Dat kan, goede vrienden kunnen het met elkaar oneens zijn. Ik vind de sperperiode totaal achterhaald, dat strookt niet meer met de realiteit van 2014.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: De verhouding tussen politiek en omroep of pers blijft een bron van debat en discussie. Dat zal nog een tijdje zo blijven. Dat is ook nu zo met die

burgemeesters in 'Komen Eten'. De sperperiode loopt op het moment van uitzending van het programma. In principe zijn de regels niet van toepassing op spelprogramma's.

Vier politici van de grootste partijen komen aan bod, waarschijnlijk kan men zeggen dat VIER in dat opzicht het evenwicht bewaart. Misschien moesten ze dan ook de heer Caron, die ook mijn goede vriend is, uitnodigen. Als er een probleem is, collega's, is er voor zoiets nog altijd de VRM. Daar kan men zich in principe toe wenden om te kijken of hier sprake is van een probleem met evenwichten.

We hebben het over VIER, een commerciële omroep. We hebben het ook eventjes over de openbare omroep gehad. Collega Tommelein zegt dat het daar zeker niet kan, maar dat het bij de andere wel moet kunnen. Ik weet niet of de argumentatie die hij daarbij aanhaalt, helemaal klopt, maar dat is een ander verhaal. Ik heb recent nog gelezen dat er ook wat de VRT betreft, toch wat vragen zijn.

Mijn besluit is dat de omroepen daar meer dan vandaag aandacht voor moeten hebben. Ik zeg niet dat iets niet kan of niet mag, maar men moet er, meer dan vandaag, naar kijken en bij stilstaan. Wat mij soms opvalt, is dat iedereen zomaar bepaalt wie hij in zijn programma wil, zodat, als je de optelsom maakt voor een omroep, je soms onevenwichten vaststelt. Zou het dan geen stap in de goede richting zijn als er ergens bij de omroep iemand zou zijn die het overzicht behoudt, zodat die ook oog kan hebben voor dat evenwicht?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, dat politici in spel- en entertainmentprogramma's doen wat ze willen – I don't care. Elkeen moet daar zijn eigen keuze maken, dat lijkt mij het verstandigste. En als ze zo dicht bij de verkiezingen gevraagd worden, zouden ze bij wijze van spreken goed gek moeten zijn om 'neen' te zeggen. Ik begrijp dat, ik zou het waarschijnlijk ook doen.

Aan de andere zijde denk ik wel dat er een zekere verstoring van politieke verhoudingen kan gebeuren, via de omweg van entertainmentprogramma's. Ik denk dat SBS in dezen niet verstandig is. Dat is mijn persoonlijke mening. Het is geen vraag aan u om op te treden, minister. Dat kunt u ook niet. We hebben daar geen regels voor, en ik weet niet of we die moeten invoeren.

Ik ben ervan overtuigd dat SBS misschien wel bereid zou zijn om dat zelf buiten de sperperiode te plaatsen, en dat de commerciële zenders die verhoudingen, die wij voor de openbare omroep zo rigoureuus respecteren, ook minstens met dezelfde sfeer en mentaliteit zouden respecteren.

Ik ben er niet voor gewonnen om de sperperiodes af te schaffen. Wij zijn er niet voor gewonnen om commerciële reclameboodschappen op commerciële zenders door politici tijdens verkiezingscampagnes mogelijk te maken. Dat is een soort hygiëne, waardoor je dit soort politiek bedrijf onderscheidt. Je krijgt immers verwarring tussen bijvoorbeeld informatieprogramma's van een zender en politieke reclame. Neem dat je bijvoorbeeld reclametijd kunt kopen op VTVM. Waar ligt dan de grens tussen beide? Het is voor de kijker een heel moeilijke zaak om daar aan uit te raken.

Wij kunnen nu wel zeggen dat we het plafond voor de verkiezingsuitgaven niet gaan verhogen, maar na ons trekt toch iemand die stekker uit, en dan heb je ook een oneerlijke behandeling van partijen, groot, klein, arm en rijk.

Ik pleit voor een soort hygiëne. Ik roep SBS op om daar zelf nog eens over na te denken en het programma wel degelijk met die burgemeesters op te nemen, maar pas na de verkiezingen uit te zenden.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, onze bijbel is het Mediadecreet, en daarin zijn twee artikelen belangrijk voor dit onderwerp. Ten eerste is er artikel 49, dat zegt: "Het is toegestaan om tegen betaling aan politieke mandatarissen of kandidaat-mandatarissen en aan politieke partijen commerciële communicatie ter beschikking te stellen tijdens de sperperiode voor de verkiezingen, mits naleving van de wetgeving betreffende de verkiezingsuitgaven."

De wetgeving betreffende de verkiezingsuitgaven, die federale materie is, bepaalt dat in een periode van drie maanden voor de verkiezingen de kandidaten en de partijen bij het voeren van hun kiescampagne rekening moeten houden met wettelijke bepalingen over hoeveel geld partijen en kandidaten in die periode maximaal mogen besteden aan hun campagne en welke campagnemiddelen ze mogen gebruiken. Verboden campagnemiddelen zijn onder meer commerciële reclamespots op radio, televisie en in bioscopen.

Als je artikel 49 van het Mediadecreet en de federale Kieswet samen leest, moet je concluderen dat commerciële reclamespots voor politieke partijen en verkiezingskandidaten gedurende de sperperiode niet zijn toegelaten. Het deelnemen van verkiezingskandidaten aan entertainmentprogramma's is volgens het Mediadecreet niet verboden, zolang die deelname niet kan worden geïnterpreteerd als een commerciële reclamespot.

Het toezicht op het Mediadecreet is een opdracht die wij aan de VRM hebben toevertrouwd. Het is dan ook de VRM die zal moeten oordelen of en wanneer een televisieomroeporganisatie, door een entertainmentprogramma in de sperperiode uit te zenden waaraan verkiezingskandidaten deelnemen, artikel 49 van het Mediadecreet overtreedt.

In de tweede plaats is er artikel 39, waarvan het eerste lid luidt: "In de programma's wordt elke vorm van discriminatie geweerd. Het programma-aanbod verloopt zo, dat het geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen." Ook hier geldt dat het de Vlaamse Regulator voor de Media is die waakt over de correcte toepassing daarvan.

Dat is de basis. Daarnaast kan elke zender of omroeporganisatie voor zichzelf gedragsregels opleggen. Zo is de VRT er zich van bewust dat het geven van een forum aan politici in haar programma's gevoelig kan liggen. Toch vindt de VRT niet dat zij bepaalde beroepsgroepen – zoals politici – kan uitsluiten van deelname aan een programma. De VRT heeft daarvoor zelf autonoom een compromis gezocht. Zo stelt de VRT in de aanloop van verkiezingen voor zichzelf een sperperiode in. In die periode kunnen politici niet als gast aan bod komen in een niet-nieuwsdienstprogramma. De start van die sperperiode bepaalt de VRT autonoom, maar valt doorgaans verschillende weken voor de verkiezingsdatum. Dit jaar zal de sperperiode bij de VRT ingaan zes à zeven weken voor de verkiezingen. Over de precieze datum moet nog beslist worden.

Het staat private omroeporganisaties vrij om voor zichzelf extra regels toe te passen. SBS heeft me laten weten dat men erover zal waken dat alle deelnemers aan bijvoorbeeld 'Komen Eten' geen misbruik kunnen maken van hun deelname om commerciële en/of politieke boodschappen te lanceren. Ook bij de deelname van de burgemeesters zal men daarop toezien.

SBS zegt dat men zichzelf de nodige hygiëne oplegt om inhoudelijk uit het vaarwater van de verkiezingsperiode te blijven. Zowel bij de spreiding van de programma's als in de variatie van de deelnemers aan entertainmentprogramma's wordt daar rekening mee gehouden. Ik geef twee voorbeelden. Zo werd voor 2014 de timing van de start en van de finale van 'De Slimste Gemeente' bewust buiten de aanloop van de verkiezingen gehouden. De start is op 3 februari en de finale op 27 maart. Op die manier probeert men zich daaraan te houden.

Enerzijds is er dus het Mediadecreet en de regulator die daarop toekijkt. Maar anderzijds staat het de omroepen vrij om zelf hun eigen werkwijze daarop toe te passen.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wiene: Minister, dat de heer Decaluwé nog een hele tijd zou meegaan in deze commissie, was wel te verwachten. Zodra men echter de heer Stassen opnieuw opvoert, zijn we toch wel ver weg.

Als ik uw antwoord analyseer, dan zit daar eigenlijk het verschil tussen wat men noemt ‘le pays réel’ en ‘le pays légal’. U verwijst naar het Mediadecreet, waarin duidelijk staat dat, als er optredens zijn van politici in de sperperiode voor de verkiezingen, dat niet mag kunnen worden geïnterpreteerd als een commerciële spot. In dit geval, waarbij vier politici zullen deelnemen aan ‘Komen Eten’, is dat inderdaad geen commerciële spot. Iedereen zal ook zeggen dat dit de jure geen commerciële spot is. Maar de facto krijgen die mensen, zoals dat in moderne termen heet, airplay. Zij krijgen aandacht en worden bekeken door een aantal honderdduizenden mensen. Zij krijgen aandacht van mensen die zitten te kijken en die weten dat die personen deelnemen aan de verkiezingen. En daar krijgen we dan de discrepantie tussen wie wel wordt gevraagd en wie niet wordt gevraagd. Ik heb het dan zowel over de discriminatie van bepaalde partijen en fracties als over de discrepantie tussen personen van partijen die wel worden gevraagd en personen van diezelfde partijen die niet worden gevraagd. Ik heb daarnet het voorbeeld gegeven van u en van de heer Bart Martens. Dat zegt genoeg.

De VRT houdt vrijwillig rekening met de sperperiode. VTM doet dat ook. Maar de zelfregulering zoals de omroepen die toepassen en waar u blijkbaar vertrouwen in hebt, loopt toch ook wel een beetje mank. Ik wil u nog eens herinneren aan de problematiek rond het programma ‘De Klas van Frieda’. Net voor de sperperiode zond de VRT nog snel, dag na dag, alle afleveringen uit die waren opgenomen met politici om tijdens de sperperiode geen politici op te voeren. Dat is toch ook niet de manier waarop dit moet gebeuren.

De heer Vandaele zegt alle vertrouwen te hebben in de VRM, die dat maar moet regelen. Ik vind dat een beetje raar. In 2005, toen de VRM nog moest worden opgericht, had de heer Bourgeois, stichter-voorzitter van de N-VA, er nochtans ook geen vertrouwen in. Hij zei: “Als de politiek niet mee wil, nemen misschien beter anderen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ik doe hier een duidelijke oproep, een uitnodiging aan de zenders: nodig politici uit voor informatieve of zelf infotainmentprogramma’s maar houd ze alsjeblief weg uit entertainmentprogramma’s. Als de politiek zich niet wil beschermen tegen verkleuring, dan moet de politiek maar beschermd worden tegen zichzelf.”

Ik stel vast dat de politici zich niet willen beschermen tegen zichzelf, maar ik stel ook vast dat de omroepen deze politici niet durven of op een of andere manier niet willen beschermen tegen zichzelf. En laat me dan nobel, vriendelijk en constructief zijn ten aanzien van de omroepen. Ik vind immers dat de omroepen deze moeilijke beslissing niet moeten nemen. Ik ga dus de omroepen uit de wind zetten om deze beslissing niet zelf te moeten nemen.

Ik zal ook iets doen wat belangrijk is voor onze politieke democratie. De politiek moet opnieuw haar sérieux winnen. Het is de bedoeling dat het overgrote deel van de politici niet langer als Pipo de Clown op het scherm wordt vertoond om zich hopeloos belachelijk te maken en daarmee ook de politici in dit huis en aan de overkant die gedegen werk doen. Daarom heb ik gisteren samen met de heren Dewinter, Deckmyn en Janssens een voorstel van decreet ingediend houdende een verbod voor omroeporganisaties op het laten deelnemen van politici aan programma’s op televisie en radio, andere dan informatieve en duidingsprogramma’s. Voorzitter, ik zou u willen vragen om dit zo snel mogelijk in deze commissie te agenderen. Ik dank u alvast voor uw bereidwillige agendering.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, minister, ik heb nog enkele opmerkingen, ook aan het adres van mijn fijne collega. Het is fijn om hier al zo lang in de commissie Media te zitten, dat mijn nek al deel uitmaakt van het politieke mediageheugen. Het is nog straffer: heel mijn lichaam is eigenlijk één grote geheugenchip van deze commissie, en ik raad hem

dus aan om een ander lichaamsdeel aan te duiden van waaruit ik klets, want wat ik zeg, zal meestal correct zijn.

Collega, ik heb nog even iets opgezocht. U zegt: “niet bij de commerciële in de sperperiode”. Daar ging mijn vraag niet over. U hebt inderdaad een vraag ingediend op basis van een politiek mandataris die tijdens de sperperiode een optreden had bij VTM, een commerciële zender. Dat is dus ook correct, meen ik.

Minister, ik vind deze discussie, die al lang meegaat, getuigen van duaal gedrag. Wel of geen sperperiode voor iedereen, dat is mijn stelling: ofwel voor iedereen ofwel voor niemand. Ik vind de splitsing tussen commerciële en openbare omroepen nogal vreemd. Om die reden is hier in de vorige legislatuur goedgekeurd dat men wel commerciële mededelingen zou kunnen plaatsen op commerciële televisiezenders. Federaal werd dat nooit bevestigd. Ik weet dat de vraag om daar werk van te maken vanuit dit parlement aan de federale overheid werd gesteld. Dat heeft men niet gedaan, en daardoor zeggen we eigenlijk: Vlaanderen wil het wel, de federale overheid niet. Daar komt het op neer, dit is een echte patstelling. We zitten daar toch met iets dat niet is afgewerkt.

Laten we eerlijk zijn: ontspanningsprogramma's maken of kraken politici. Kijken we naar Bart De Wever. Voor zijn optreden in 'De Slimste Mens' was hij in de ogen van Vlaanderen een extreem zure persoon, nadien was hij een sympathieke bolleboos, in overeenstemming met het script van 'De Slimste Mens'. Mijn medewerker maakte scripts voor Woestijnvis, voor 'De Slimste Mens', ik weet dus hoe het eraan toe gaat. Men heeft nog andere politici gemaakt in zogenaamde ontspanningsprogramma's. Die programma's zijn dikwijls veel interessanter. Als we de kijkcijfers van 'De zevende dag' eens bekijken, vraag ik me af waarom iedereen op een zondag nog naar ginder wil rijden, behalve dan omdat het nieuws wordt opgepikt door de andere kanalen. De kijkcijfers zijn erbarmelijk. De kijkcijfers van Villa Politica ook. Het zijn geen grote 'reach-cijfers'. 'Komen Eten' haalt veel meer kijkers dan Villa Politica, zelfs met herhaling. Natuurlijk is het logisch dat politici liever in dergelijke programma's zitten.

Minister, ik noteer uit uw antwoord dat een verwijzing naar een politieke partij niet toegelaten is en dat SBS zich daarvoor engageert en erop zal toezien. Dat is toch de interpretatie van het antwoord dat SBS aan u gaf. Of mogen ze het wel zeggen? Dat was mijn vraag. Mogen ze nog de hele tijd naar politieke partijen verwijzen of niet? Dat was de vraag die ik heb ingediend. Ik had het niet over sperperiodes of ontspanningsprogramma's, dat was de vraag van de heer Wienen.

Wat mij bezighoudt, is dat we niet alleen de zenders op hun verantwoordelijkheid moeten wijzen, maar ook de politici. Het vreemde aan de zaak is dat we daar heel weinig gegevens over vinden. Deze discussie doet zich niet voor in het Verenigd Koninkrijk, niet in Duitsland, niet in Nederland en eigenlijk ook niet in Amerika, overgemediatiseerde maatschappijen met heel veel commerciële zenders, dikwijls sterker dan de openbare omroepen. Daar draven de politici niet of amper op in ontspannings- of entertainmentprogramma's. Zou het niet kunnen dat het dan aan onze mentaliteit ligt? Zou het niet kunnen dat wij onze job niet serieus genoeg nemen en dat we graag willen optreden in zulke programma's?

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■